

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 7.

V Ljubljani, 4. oktobra 1888.

Letnik I.

Kaj je novega po svetu?

Presvetli naš cesar obhaja danes svoj god na praznik sv. Frančiška Serafinskega, praznuje ga gotovo vesel in zadovoljen, ker nobeno leto ni imel toliko prilik, da bi spoznal, kako so mu vdani avstrijski narodi, kakor ravno letos, ko skoraj vsaka večja vas kolikor mogoče slovesno slavi štiridesetletni spomin, odkar je naš sedanji cesar začel vladati. Lepo je, da narodi s slovesnostmi in veseljami kažejo svojo ljubezen do presvetlega vladarja, zdi se pa nam potreba opomniti, da naj tudi zánj moliti ne pozabijo, da bi tudi zanaprej z modrostjo, pravičnostjo in ljubeznijo kakor dober oče vodil vse svoje narode. — Deželni zbori po Avstriji bodo kmalu dokončali svoje delo, ker se še ta mesec začne na Dunaji državni zbor. V deželnem zboru **Kranjskem** prav pridno naši poslanci rešujejo deželne zadeve; tudi posebnih preprirov ni med Nemci in Slovenci, kakor so bili prejšnja leta, le pri šolstvu sta Dežman in Gutmansthal mislila, da morata nekoliko solz preliti za nemščino, katero pa na Kranjskem ravno tako božajo in negujejo, kakor stariši, ki imajo edino hčer; skrbijo namreč zánjo veliko bolj, kakor je treba. Sevéda, nekaj morajo govoriti, kaj bi pa svet rekel, ko bi molčali kakor ribe. — **Koroški** poslanec gosp. Einspieler se je krepko potegnil za versko šolo, ki bi bila pravična vsem narodom; sevéda so čezenj padli koroški zagrizeni Nemci, kakor sršeni, če jim kdo podrega v njih gnezdo. — V **Istri** so imeli slovanski deželni po-

slanci vroče dneve. Deželni glavar dr. Vidulić, ki bi po svoji službi moral prvi in najbolj varovati deželne pravice, ni dovolil, da bi mu poslanci oddajali slovenske in hrvaške predloge, ampak samo laške je hotel imeti, dasi je Lahov v Istri prav malo, kakor na Kranjskem Nemcev. Vlada je pa moža vendar poučila, da to ne gre, zato pa je odstopil, no, pa se je dal zopet pregovoriti, ker deželni glavar biti ni ravno najslabše. — Ravno tako trda se godi **Štajerskim** Slovencem v nemškem Gradeu. Nemci bi najraje videli, da bi Slovenci kar nič v zbor ne hodili; menijo se zánje prav malo, kar hočejo, pa sklenejo, ker jih je veliko več, kakor Slovencev. — Na **Dunaji** so hoteli poslanci posebno slovesno sprejeti nemškega cesarja, ki je ravno danes došel na Dunaj, pa cesar je prepovedal vse slovesnosti, sprejeli ga bodo le vojaki. Drugod po svetu ni posebnih novic. — Na **Francoskem** z rokovicami na rokah preganjajo katoliško cerkev in zapirajo šole redovnih bratov; upajmo, da se bodo v tej poskušnji ukrepili katoličani na Francoskem in pokazali sleparjem, kdo da je v deželi gospodar. — **Bizmarka** na Nemškem so pokazali zapisniki pokojnega cesarja še vedno starega lisjaka, ki se dobrega dela na vse strani, pri tem pa le za svojo kožo skrbi. — Na **Laškem** je dal kralj Crispiju red Marijinega oznanenja, vsak pa, ki ta red nosi, mora preej moliti in pa obljubiti, da bo zagovarjal sv. Očeta in branil prestol rimskih papežev. Minister

Crispi pa je prvi „freimaurer“ in brezverec, ki najbolj dela zoper sv. Očeta in napada prestol papežev. Kako bo pač ta spolnoval te dolžnosti? Ali ni to „narobe svet“? — Na Balkanu je še vedno vse

zamotano in negotovo in najbrže bo do spomladi še vse pri starem ostalo! vse čaka; grozdje je prekislo, bi dejala lesica, ki ne more do njega, in šla bi v svoj brlog.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Blagovice. (Nesreča in sreča.) Pred kratkim časom je tu v vasi Jelše desetletnega dečka na paši gad pičil, — to je bila gotovo velika nesreča. Oče dečkov pa je znan izvedenec v Kolomanovih črnih bukvah, — in to je bila sreča; kajti lahko mu je sam hitro strup zagovoril. Deček je bil še toliko srčan, da je gada koj ubil, ko ga je pičil, — in to je bila zopet nesreča; zagovorjeni strup ni mogel iti nazaj v gada, ko je bil že mrtev, tako je dejal Koloman. Deček je silno otekal po vsem životu, smrtna nevarnost je bila očitna. Mati prihiti obupana k meni, in jaz svetujem, ker sem že večkrat bral, da pomaga zoper kačji pik, naj mu dajó žganja piti, kolikor ga more, — to je bila zopet sreča. V štirih dneh je bil deček zdrav. Oče to videti, pravi: „Jaz pa mislim, da je vendar le zagovor pomagal, — in to je zopet nesreča, ker mož nima pameti. Zato pravim in želim jaz: Bog daj vsem norcem in zagovarjavcem pamet — to bo še največja sreča!“

Iz Vipavske doline, 29. septembra. Ponedeljek, 1. oktobra začne se v našem kraju splošnja trgatév. Ne moremo se sicer pohvaliti s takim pridelkom, kakor lani, kajti trtna uš se je bolj razširila in strupena rosa, peronospera jo učeni svet imenuje, napravila je precej škode. Žalosten je pogled v vinograd, kjer spodjeda trtna uš. Človek bi skoraj ga primerjal jetičnemu človeku, ki počasi pa gotovimi koraki ide prezgodaj v smrt. En del vinograda je še v polni moči; veliki odrastki, košato perje in polni grozdi kažejo, da bode še naprej rodilo trte, a spodnji del je že okužen, trte so male, odrastki bolehave, perje zvenelo in grozdki, da se Bogu usmili, včasih tudi nič. Ako ne bode nagle pomoči, bo reva. Bali smo se tudi, da nam bode strupena rosa več uničila, pa odpadlo perje se je v nekaterih krajih nadomestilo z novim, da je grozdje lahko dozorelo. Okoli Št. Vida, Vrabč prav lepo kaže in ker je zdaj vreme ugodno, se je nadejati tudi dobre kapljice. Vinski kupci, sezite po domačem pridelku, nikar ne kupujte brozge od judovskih barantačev.

Pod lipo. Materin blagoslov.

I.

Bil je lep pomladansk dan. Po vrtovih okrog prijazne vasice žvrgolele so ptice svoje pesmice in pod njimi je na drevji bujno hitelo zelenje iz popkov in cvetice so vstajale iz tal, da bi lepšale pomladnji svet; svetlo-gorko solnce je izvabilo milim pticam iz grl lepodoneče glasove in rastlinam iz deblic krasne cvetove. Res bil je lep pomladansk dan. Na koncu omenjene vasi je stala borna koč, v njej je živela mati-vdova s svojim edinim sinom Ivanom, ki je bil tedaj že odrasel in je hodil v višje šole. Revna je bila ta koč, a še ta ni bila nju lastnina, v njej sta le gostovala mati in sin. „Ivan“, reče bolna mati, ležeča v postelji sinu, „silno me zebe, treba bo nekoliko zakuriti“; in sumljiv globok kašelj je ustavil materi besedo. Ivan skoči k materi, jih rahlo vzdigne, da jih poprej mine težava. „Precej mati, precej grem in dodenem še nekaj drv v peč, da se bote ogreli.“ „Dragi moj sin“, vzdihne mati, „ko bi ti vedel, kako je meni hudo, da te moram vedno motiti pri tvojem

učenju in pisanju, pa saj veš, da ga nimam družega človeka na svetu. Da, ko je bil pokojni mož še živ, bilo je pri nas vse drugače, imeli smo v gradu, kjer je bil oče grofov služabnik, lepo stanovanje in dobro hrano in kar je bilo največ vredno, bili smo vsi zdravi. Kako lahko bi se bilo tebi šolati, lahko bi prestal in plačal zadnjo poskušnjo, gotovo bi te podpirala gospôda v gradu.“ „Mati, vi ne poznate gospôde, vi po svojem dobrem sreč vsacega milo sodite, toda veste li kaj mi je grof Teodor rekel, ko sem ga prosil pomoči? „Kaj hoditi v višje šole, to ni za berače, šilo v roke, ali šivanko ali sekiro, to je za take, kakor si ti.“ Tako me je obdaroval grof, ko sem ga prosil podpore.“ „Ne jezi se, moj Ivan, to je bilo v naglici rečeno“, tolaži ga mati. „Nič se ne jezim“, pravi Ivan, „toda to vem, da nimam od nikogar pričakovati pomoči razven od Boga v nebesih. On, ki me do sedaj ni zapustil, podpiral me bo tudi zanaprej, da dokončam svoje šole, in da potem toliko lažje poskrbim in postrežem svoji dobri materi.“ Pri teh besedah poljubi Ivan mater na čelo. — „Bog ti plačaj tvojo ljubezen, ki jo imaš do svoje matere; nimam sicer upanja, da bi doživela tvojo srečo, vendar molitve svoje in prošnje bom

Iz Celja. Dne 26. septembra se je slovesno odprla razstava v našem mestu. Baron Washington, predsednik kmetijske družbe, prvi izpregovori in pravi, da razstave imajo namen: svetu pokazati, kaj da vse premore pridnost človekova, in je konečno svetlemu cesarju trikrat zaklical: „hoch!“ Na to se je pred odrom med poslušalci stoječi zaveden kmet, ki je omenjeno nemško besedo razumel, oglasil slovenski z besedo: „živio!“ Ta domači izraz so zastopili ostali ljudje ter ljubeznjivemu vladarju svogemu iz dna srca klicali: „živio!“ Ali to nekemu „nemškemu“ gospodu z ne-nemškim imenom ni bilo všeč. Prihitelec je k dotičnemu kmetu, ki blagega očeta avstrijskih narodov pristržno ljubi, ter ga prav negospodsko okregal in hudo gledal, češ, kako se predrzne slovenski živio-klicati! Okolistoječe priče nepričakovanemu prizoru so omilovale takšno „oliko“ na Slovensko privandranega gospoda, ki sedaj živi ob žuljih slovenskega trpina. Opisana zadeva je pozneje bila predmet razgovorom po gostilnah. Sicer pa vsa čast pravicoljubnim Nemcem! Toda vrnimo se. Tretji govornik bil je gosp. dr. Neckermann. On je kakor župan visoke goste pozdravil v imenu mesta. Slednjič oglasil se je cesarski namestnik, pozdravivši mesto, njegovo zastopništvo, razstavniki odbor in razstavljalce. Potem so si dostojanstveniki malone dve uri ogledovali razstavljene reči.

Prostor za razstavo bil je v „novej vojašnici“. Poslopje ima v pritličju in v prvem nadstropju po

štiri velike sobe. Po istih in pa po obsežnem „vrtu“ izložilo je 61 obrtnikov in 69 rokodelcev. Razstaviteljev za gospodarstveno stroko (stroji, vozovi itd.), za poljedelstvo (žito, sadje, grozdje itd.), za gozdarstvo, govedarstvo, svinjstvo, perotnistvo, bilo je skupaj 287 števil. Konji prišli so na vrsto dne 29. septembra in število istih dopisniku ni znano. S čebelarstvom se peča šest razstavnikov. Šolske reči razložili so v drugem nadstropju. In če si postal žejen ali lačen, to ti je v tem obziru pod posebno streho rado vstreglo 23 usmiljenih dobrotnikov. Dne 1. oktobra delili so premije odlikovanim razstavljalcem.

S Štajarskega. Iz računa, ki je bil predložen poslancem v deželni zbor v Gradci, vidi se, da bode leta 1889 dežela za 1,683.898 gld. imela več stroškov, kakor pa dohodkov, in sicer za 86.340 gld. več, kakor je bilo potrebno za letošnje leto. Da se vsi stroški prikrijejo, se je za letos plačevalo 36% doklad na vse direktne davke, za drugo leto so nastavili 35%, ker ostali znesek upajo dobiti z dokladi na indirektne davke, namreč pri pivu, žganju, vinu in mesu. Večje stroške bodo zahtevale vzlasti šole, namreč 31.000 gld., deželna gospodarska 11.000 gld., skrb za siromake 37.000 gld. — Kadar pride na vrsto pogovor o računu za šole, takrat vsako leto konservativni ali krščanski misleči Nemci in ž njimi združeni Slovenci zapustijo zbornico; tako so storili tudi letos, ker ne marajo sedanjih šolskih razmer

darovala Bogu zate, naj še tukaj živim ali pa se preselim v večnost. Rada bi že umrla, ker vidim, da sem ti v toliko nadlego.“ „Mati, ne govorite mi tako; dobri Bog, ki nas do sedaj ni pozabil, bo tudi v prihodnje skrbel za naju.“ Mati obtihne in začne moliti sv. rožni venec, ki ji je bil največja tolažba v bolezni. Ivan pa je pobral okrog koče zadnje trske in drobno suhljad, ter jih naložil v peč in s svojo edino suknjo je ogrnil mater, da bi jim bilo gorkeje.

Solze ljubezni in hvaležnosti so se lesketale v materinih očeh, ko je videla, da jo njen sin, odrasčen, skoro izšolan sin še vedno ljubi, kakor jo je ljubil otrok, ko je brezskrben skakljal okrog nje; in hitreje so se jej gibale ustnice, srčneje je molila za dobrega svojega sina Ivana, drugega tako ni mogla dati otroku bolna, stara in zapuščena vdova.

II.

Na bližnjem hribu stal je veličasten grad, v katerem je bil nekdanj Ivanov oče grofov služabnik. Tam se je od tedaj marsikaj spremenilo. Stari grof brez otrok je nagloma umrl in dva daljna sorodnika sta se dolgo tožila, kdo da bo njegov gospodar;

pravda, ki je tekla mnogo let, je odločila grad baronu Grmu, a grof Teodor, posebni ljubljeneček pokojnega grofa, ni odnehal od svoje trditve in tako pravda še vedno ni bila končana.

Naš Ivan je že od nekdaj rad zahajal v ta grad, posebno pa še zadnja leta, ko se je učil zgodovine in pravoznanstva. Bil je znan z grajskim oskrbnikom, ki je navadno sam živel v graščini, in ta mu je dovolil, da je hodil v grajsko knjižnico, kjer so bile stare knjige in pisma; rad je Ivan brskal po teh knjigah, ki so govorile, kako se je ta grad začel, čegav da je bil, kaj vse se je v njem in v okolici godilo v prejšnjih časih. Iz teh pisem je čedalje natančneje spoznaval, da ima grof Teodor večjo pravico do graščine, kakor pa baron Grm.

Nekega dne — zaradi bolne matere že dolgo ni bil Ivan od doma — se napoti v grad k staremu oskrbniku domačih zdravil iskat za mater. Ko se približa graščini, ugleda pred poslopjem postarjega gospoda z mlado gospodičino. Hitro se umakne na bližnjo stezo in se poda po stranski poti na grajski vrt; bil je preveč potrta in žalosten, da bi mnogo govoril z ljudmi, zato se je družbi raje odtegnil. — Na vrtu dobi oskrbnika. „Ravno prav, da

imeti na svoji vesti. A brezverski liberalci, ki imajo v deželnem zboru še večino, ravnaajo s šolo po svojeji volji ter se jih ne prime nobena dobra beseda, izrečena v imenu krščanski mislečega ljudstva.

S Štajarskega. (Črtice.) Prevzvišeni gospod knezoškof Mariborski so v podporo onemoglim duhovnikom darovali 2000 gld. — Slavnoznaní igralec na citrah, gosp. Valpotič, z doma na Murskem polji, je kot poštni uradnik v Celovcu prestavljen v Gradec. — Podružnico šolske „Družbe ss. Cirila in Metoda“ ustanovili so pri sv. Lenartu v Slovenskih Goricah. — Novo pošto dobili so pri sv. Benediktu blizu

Radgone. — Največa občina v Ljutomerskej fari je Cven z Moto in s Krapjem Zgornjim in Spodnjim. Sedaj Krapje prosi, da bi se izluščilo kakor lastna občina. — V Vitanji so za cerkev Device Marije oskrbeli nove zvonove; „krstili“ jih bodo dné 7. oktobra.

Z Murskega polja. Za zidanje železnice iz Radgone do Ljutomera je deželni zbor podporo dovolil tako, da po odpretju železnice dežela prevzame delnic ali akcij za 200.000 gld. To se pravi: podvzetniki, oziroma delničarji, bodo se delili z dobičkom. Torej bo tudi dežela dobivala primerne obresti.

Cerkev in šola.

O sv. Očetu.

Zdravniki so se bali, da ne bi sv. Očetu mnogotere skrbi, katere so imeli za časa slavnosti o priliki zlate maše, škodovala na zdravji. To se, hvala Bogu, ni zgodilo. Pač pa jih je bila v poletnem časi nekoliko potlačila žalost, katero jim je napravljala laška vlada in pa rimsko mestno starešinstvo. No, tudi to so premagali in zopet se čutijo pri svojih letih dosti čile in krepke. Mnogotera opravila pri vladanji sv. cerkve, katera so bili spomladi kardinalom prepustili, od poletja dalje zopet sami opravljajo. Pogostokrat sedaj zopet romarje sprejemajo. — 13. septembra sprejeli so 200 romarjev iz Lom-

bardije. — 30. septembra opravili so sv. Oče sv. mašo za verne mrtve v cerkvi sv. Petra. Krog 30000 romarjev bilo je navzočih iz vse Evrope: Italijani, Avstrijeci, Nemci, Francozi, Španjci, Belgijanci in Angleži. Vodil jih je nadškof Turinski, kardinal Alimonda z več laškimi škofi. — Tudi Ogri napravljajo se zopet v Rim in govori se, da se bodo papež pri tej priliki prav bridko pritožili o nestrpnem stanju v Rimu. — Žal Bog, da katoliške vlade nič ne store za sv. Očeta. Trdi se celo v novejšem času, da sta nemška in avstrijska vlada prepustili papeževo zadevo na milost in nemilost laški vladi, česar pa mi ne moremo prav verjeti. — 11. oktobra prišel

pridete, gospod Ivan, dobil sem imenitno gospódo v grad, pojdite, da Vas predstavim.“ „Hvala lepa“, pravi Ivan, „za Vašo prijaznost, pa saj poznate moje okoliščine in veste, da sem najraje sam.“ „Nič ne dé, saj so prijazni ljudje. Iz glavnega mesta je namreč prišel sloveč doktor s svojo hčerjo Alojzijo, da tukaj preišče vsa pisma, da se vendar enkrat za trdno odloči, čegava da bo graščina. Temu gospodu sem že pravil o Vas, da radi hodite v našo knjižnico, da se zanimate za zgodovino in da se pridno učite za doktorja. Gospodičina Alojzija je bila posebno vesela, ko je v kapelici za altarjem pod Marijno podobo prebrala Vašo pesem, ter je rekla: Posebno blag in pobožen mora biti mladenič, ki sklada tako lepe pesmi. Znani ste torej gospódi, pojdite torej, da Vas pokažem.“ Toda Ivan ostane pri svoji besedi. „No“, pravi, „boste pa dovolili, da Vas gospóda doma obiše, saj je že gospodičina Alojzija tako skrbna za Vašo mater in ko sem ji včeraj pravil, da nima nobene postrežnice, rekla je, da jo bode ona takoj oskrbela.“ „Prosim Vas, gospod oskrbnik“, reče Ivan, „nikar ne vodite gospóde k meni, saj veste... revščina, pomanjkanje, bolezen... res sicer to ni sramotno... vendar...“ „Razumem, razumem“, pravi

oskrbnik, „bom že vse tako vravnal, da bo prav.“ „Z Bogom, gospod Ivan, jaz moram za gospódo“, pravi oskrbnik; „jaz pa k materi,“ reče Ivan in ločita se prijatelja.

III.

Ko Ivan stopi v domačo kočó, se silno čudi, ker v tem kratkem času se je mnogo spremenilo. Pri postelji sloni postrežnica usmiljena sestra in drži v naročaju mater že skoro umirajočo; okrog postelje so klečale druge žene in molile, kakor jim je duhoven naročil za srečno zadnjo uro. Glasen jok posili Ivana, ki se sklone pred mater ves potr. — „Ne jokaj, moj sin, kmalu bom prestala, ravno kar sem prejela sv. popotnico in dovolj močno se čutim, da se preselim v večnost; poklekni sem k meni, moj Ivan, da ti dam, kar ti more dati uboga mati. Zlatá in srebra nimam, a ker si tako zvesto spolnoval četrto zapoved, vedi, da se ti ne bo slabo godilo, blagoslov materin spremljal te bo na vseh tvojih potih.“ Tedaj položi tresočó svojo roko Ivanu na glavo, od začetka glasno in vedno bolj pojemajoč izpregovori besede: „Blagoslavljaljaj te, vsemogočni Bog Oče, Sin in sv. Duh — blažena Devica Marija in tvoj zvesti angelj varuh hodita s teboj! Amen.“

bo v Rim mladi nemški cesar Viljem II. obiskat papeža in laškega kralja. Papež bi sicer rajše videli, če bi ne obiskal laškega kralja, ker bodo liberalci tak obisk tako tolmačili, kakor da bi nemški cesar odobral počenjanje laške vlade, kar pa ni res. Iz tega vzroka prepovedal si je Viljem II. tudi vse zvonanje slavnosti v Rimu, da bi ne dal prilike žaliti sv. Očeta.

Katoličani se gibljejo.

Zadnjič smo povedali, kako navdušeno so zborovali nemški katoličani v Freiburgu in na severnem Češkem v Georgswaldu, in že zopet se govori o novih shodih katoličanov. Napovedani shod Avstrijskih katoličanov vršil se bode na Dunaji, kakor je sedaj za gotovo odločeno, od 26. do 29. novembra, tedaj zadnji teden pred adventom. Delajo se že zdaj priprave zanj. — Drug tak shod praznovali bodo Belgijski katoličani meseca oktobra v Löwen-u, kjer je slavnoznana katoliška visoka šola. — Tudi iz Španije čuje se glas, da se hočejo sniti katoličani vseh raznih političnih strank. Kardinal nadškof Toletanski je že obljubil shodu predsedovati. — Vsi ti shodi potegovali se bodo za pravice sv. Očeta in sploh sv. cerkve. Kaj se bode z njimi doseglo, se sedaj še ne more povedati, ali to je gotovo, da se bodo katoličani vzdramili iz spanja, v katero jih je zazibal liberalizem. Prav bi bilo, da bi se tudi Slovenci zanimali za take shode,

kajti mnogi med nami, vzlasti iz višjih krogov, so sicer še „Slovenci“, a da so tudi katoličani, so „pozabili“.

Škof dr. Müller †.

28. septembra umrl je v Lincu ob Dunavu tamošnji škof dr. Ernest Marija Müller v 67. letu svoje starosti. Kot sin Moravskega ljudskega učitelja prišel je bil rajni v semenišče na Dunaj, postal profesor na bogoslovskih visokih šolah, semeniški vodja in kanonik pri sv. Štefanu na Dunaji. Leta 1885 so ga presvetli cesar imenovali škofa v Lincu, kjer si je bil v kratkem času pridobil ljubezen in udanost vernikov. Odlikoval se je rajni škof po svoji učenosti, pobožnosti in ponižnosti. Bog mu daj večni mir, škofiji pa vrednega naslednika!

~~~~~
Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Vmeščen je bil 24. sept. č. g. Franc Petrovčič, farni oskrbnik v Moravčah, na faro Trato; 26. sept. pa č. g. Anton Šmidovnik, žužemberski kapelan, na faro Prečino. Kostanjeviško faro je dobil č. gospod Damijan Pavlič, vikar v Zagorji na Notranjskem, gospod L. Lotrič gre v Zlatopolje. — Prestavljeni so sledeči č. gg. kapelani: Ivan Šlakar v Boh. Bistrico, Jakob Lebar v Boštanj, Fran Demšar v Sv. Križ pri Kostanjevici, Leopold Picigas v Mirno Peč, A. Krainer v Kolovrat, Fran Mekinec v Št. Vid nad Ljubljano, Leopold Zaletel v Mengeš, Anton Koblar v Št. Juri pri Kranji ter Fran Kušar v Moravče. Novomašnik č. g. Konrad Texter gré za kapelana v Čatež pri Krškem. — V bogoslovje in duhovniško semenišče je še vsprejet g. Pavlovčič iz Starega Trga pri Loži. — V goriški nad-

In „Amen“ je bilo tudi pri materi, umrla je, kakor bi bila zaspala.

Žalosten je spremljal drugi dan Ivan mater za pogrebom, bilo je z njim mnogo žalujočih, tudi gospodičina Alojzija in njen oče sta bila med njimi.

Po pogrebu stopi oče k Ivanu, rekoč: „Velika je zguba, ki Vas je zadela, gospod Ivan; tolaži naj Vas Bog in pa zavest, da ste zvesto spolnovali svojo dolžnost do pokojne matere. Veselilo me bode, da se Vam bol kmalu poleže in da prej ko mogoče mene obiščete v gradu, govoriti imam z Vami o važnih rečeh.“

IV.

Čez teden dni sta doktor iz mesta in Ivan sedela v grajski knjižnici in pridno brskala in prebirala stara pisma. Ivan je bil doktorju desna roka, ker so mu bila že večjidel znana. Kmalu je bilo delo dovršeno, doktor je spoznal Ivanovo spretnost in bil z njim zelo prijazen; skupno so po delu hodili na sprehod, najraje so jo zavili na pokopališče, kjer je Alojzija na grob Ivanove matere pokladala vence pomladanskih cvetlic. Ivan pa, nagloma tako srečen, polglasno je govoril: To je materin blagoslov!

Kmalu se pelje Ivan z doktorjem v mesto; približal se je dan, ko se ima pravda odločiti. To ni bilo težko, naš doktor je prinesel seboj tako važne dokaze, da je sodišče precej spoznalo: grof Teodor je posestnik graščine. — Doktor hitro pokliče Ivana ter ga pelje k grofu rekoč: „Ta gospod mi je veliko pomogel, da se je pravda tako hitro končala.“ „Hvala Vam, gospod Ivan“, reče grof „za Vaš trud, očitno spoznam, da nisem imel prav, ko sem Vas tako prevzetno odvrčeval od nauk; kar sem takrat zagrešil, popravim sedaj: na moje troške dovršite svoje nauke!“

* * *

Minolo je od takrat deset let. Ivan je dovršil svoje nauke in se naselil v bližnjem mestu kot pravdarski doktor, do katerega so posebno reveži imeli veliko zaupanje, ker je bil mil in usmiljen. — Nekega dne se pripelje lepa kočija pred pokopališče Ivanove rojstne vasi. Iz nje stopi dr. Ivan in naša znanka Alojzija. Na grobu materinem poklekne in Ivan reče s tresočim glasom: Draga mati, očitno me je do sedaj spremljal vaš materin blagoslov, prosim vas, spremlja naj tudi zanaprej mene in Alojzijo — mojo ženo! . . . In molila sta še dolgo na grobu.

škofji: Č. g. Janez Klobovs, kapelan v Šempasu, pojde za vikarja na Trnovo; č. g. Franc Razpet, kapelan v Kanalu, gré kot tak v Cerkno; na njegovo mesto pride č. g. Janez Vidmar, kapelan v Stanjelu, č. g. Anton Slokar, novomašnik, je dobil kapelanijo v Šempasu, novomašnik č. gosp. Janez Remec gré za kapelana v Podbrdo, č. gospod Alojz Bratina pride kot kapelan iz Podbrda v Stanjel. Č. gosp. Angel Čargo, kapelan v Tolminu, postal je vikarij v Stržiščih, njemu naslednik bo novomašnik č. g. Janez Sedej. Preč. g. Jozef Jeram, velezaslužni dekan v Cirknem na Primorskem, je o priliki svoje zlate maše imenovan častnim kamornikom sv. Očeta papeža. — **V lavantinski škofji:** Č. g. J. Atteneder, kapelan na Vidmu, pride za kapelana na Bizelsko, č. g. Jakob Kitak, kapelan v Šmartnem pri Slov. Gradci, v Galicijo. Č. g. P. Bonaventura Čiček, kapelan pri sv. Petru in Pavlu v Ptuj, gré za kapelana k sv. Trojici v Haložah. Kapelaniji na Vidmu in II. v Šmartinu ostanete prazni.

Učiteljske premembe: Stalno nameščeni so naslednji začasni gg. učitelji: M. Verbič v Sodražici, A. Pirc v Borovnici, Fr. Črnagoj v Šmartnu pod Šmarno Goro, Martin

Judnič v Vavti Vasi, L. Blejec v Trzinu, Marija Glarici v Moravčah, L. Fettich-Frankheim in M. Mežan v Knežaku, M. Mežan na Slapu. Gosp. J. Raktelj, doslej v Ribnici, imenovan je učiteljem pri sv. Gregorji, 3. učiteljsko službo v Krškem dobila je gspdc. Mar. Michel, 4. gspdc. Ana Schmidinger. G. Fr. Kozjak v Škocijanu 3. službo v Borovnici, g. Fr. Trost, nadučitelj na Vinici, dobil je nadučiteljsko službo na Igu. Nadučitelj L. Arko v Sodražici je umirovljen, g. Št. Tomšič, nadučitelj v Starem Logu, dobil je nadučiteljsko službo v Vipavi, g. G. Gašparin gre iz službenih ozirav iz Vipave za nadučitelja v Stari Trg, g. J. Mandelj je dobil je nadučiteljsko službo v Sodražici, g. A. Perné imenovan je učiteljem v Šturji, g. A. Lavrenčič, III. učitelj v Vipavi, postal je II. ravno tam, g. K. Benedik, učitelj v Ledinah, dobil je nadučiteljsko službo v Smledniku. V logaškem okraji postavljeni so začasno: R. Zavrsnik na 4. uč. mesto v Cirknici, K. Rožanec na 3. uč. mesto v G. Logatci, J. Petkovšek v Godovici, T. Schuller v Babnem Polju, Ana Kočevar v Begunjah, Julija Jurman v Črnem Vrhu.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Pravila za gospodarsko življenje. Neki gospodarski list navaja sledeča pravila, katerih bi se moral držati vsak pravi gospodar: Imej vedno pripravno dnevno knjigo, v katero se zapisujejo vsakdanji dogodki pri gospodarstvu. — Vsi računi naj bodo v redu vpisani. — Živini redno vsak dan soli. — Ostani pri svojem poklicu (to je, da ne bodeš vedno menjal: danes kmet, jutri kovač, črevljar, krojač itd.). — Plevel ne sme biti na tvojem gospodarstvu. — S pomočjo namestnika ne bodeš nikdar dobro in uspešno gospodaril, (gospodarjevo oko mora vse videti in nadzirati). — Tvoje stanovanje bódi dobro, čisto in pripravno. — Čitaj dobre knjige in časopise. — Svoje vole, krave, svinje in ovce imej na zračnem, suhem in čistem kraju. — Vsadi vsako leto nekaj drevja, vzlasti sadnega. — Ne podpiši nikdar menice ali obveznice (obligacije). — Imej vse v redu in na svojem mestu. — Skrbi za časa za gnoj, da polja, livade in vinogradi ne oslabé. — Ne pazi samo na množino, temveč tudi na dobroto gnoja. — Barva je boljši kup nego nova deska, ali greda, (t. j. da je treba barvati deske, gredice, kolce itd. ki jih rabiš pri gospodarstvu). — Imej vedno vrt ali ovočnjak pri hiši, ker bodeš tako imel manj posla z zdravnikom. — Zavaruj svoja poslopja in drugo imetje pri poštenem društvu. — Poslužuj se samo dobrega semena. — Opravi vsako delo, čem preje je mogoče, t. j. ne odlašaj od danes na jutri. — Vodnjak in drvarnico imej blizu hiše. — Če nimaš kam spraviti sena in druge krme, imel bodeš prazno mošnjo. — Ne pritožuj se nikdar, da si predobro obdelal svoje polje ali vinograd. — Daj surovemu maslu lepo barvo preje, nego pride iz

krave (t. j. krmi kravo z dobro pičo in imej jo v redu). — Ne razmetuj gnoja na polju ali v vinogradu, ampak pokrij ga dobro z zemljo in podorji. — Svoje gospodarsko orodje spravi vedno pod streho. — Rja in gnjiloba škoduje orodju bolj nego raba. — Kôsi travo, dokler je v cvetu. — Vse karkoli delaš, delaj z odprtimi očmi. — Odprta glava in čvrsta roka sta najboljši gospodarjev kapital. — Snažnost naj te spremlja doma in na polju; skrbi za zdravo in snažno hrano, za čedno obleko, trdno orodje, zdravo in plemenito živino, čisto polje in vinograd, za čvrste in zdrave ovočnjake, prostorne in zračne vrte, čisto in zdravo seme, snažno dvorišče, hleve, skedenj in jasli, zdravo vodo za-se in za živino —, da bode torej vse okolo tebe in na tebi čisto, vzlasti pa čista vest.

Vinska pokušnja. Kakor je znano, priredi c. kr. kmetijska družba kranjska v zvezi s sadno razstavo od 18. do 21. oktobra t. l. tudi vinsko pokušnjo v Ljubljani. Mnogo najboljših pridelovalcev vinskih se je že oglasilo in obljubilo dati svoja vina na pokušnjo. S te strani je vinska pokušnja torej zagotovljena. Zavedni vinarji dolenski in notranjski so vsaj po nekaterih okrajih izpolnili dolžnost svojo, sedaj le še preostaja, da bode imela vinska pokušnja tudi tisto korist, katere želi kmetijska družba. Katera je pa ta korist? Korist bodi ta, da pridejo vsi tisti, kateri potrebujejo dobrega vina, na pokušnjo, da se prepričajo, da rodi tudi Kranjska dobro, celo izvrstno vino. Vinska pokušnja bode tako prirejena, pa bode mogoče na podlagi pokušenj kupiti tudi večje množice vina ter naj bode ta pokušnja nekaj začetek vinskega semnja. Gorenjci in Korošci! Vi

ste se odvadili sami hoditi po vino na Dolenjsko in v Vipavo, kupujete ga največ od prekupecev in zato dobivate le slabo in drago blago. Še tisti, ki gre sam po vino, pride navadno vinskemu mešetarju v roke, ta ga pa tje pelje, kjer so ga najbolj podkupili. Vinskega mešetarja pa podkupi najbolj tisti, ki bi se rad iznebil slabega vina po visoki ceni. Pri vinski pokušnji v Ljubljani pokusil bode lahko vsak sam mnogo vrst vina in izbral si bode tisto, ki mu najbolj ugaja. Na ta način bode dobiček dvojen: gorenjski in koroški gostilničarji dobili bodo dobro in pošteno vino, Dolenjci in Vipavci bodo pa lahko prodali svojo izvrstno kapljico. Ker

ima itak vsak Slovenec mnogokrat opravila v Ljubljani, zato naj vsak tako vredi, da pride ob času od 18. do 21. oktobra v Ljubljano na razstavo ter se vdeleži vinske pokušnje.

Prodaja plemenskih bikov v Krškem C. kr. kmetijska družba kranjska prodajala bode v torek, 16. oktobra dopoldne ob 9. uri na Gregoričevem dvorišči v Krškem bike muricidolske (sive) pasme. Ti biki so nakupljeni z državno podporo ter bodo prodani na javni dražbi onim kranjskim gospodarjem, kateri dadó največ za nje. Na dražbo bodo postavljeni biki za polovično kupno ceno.

Razne vesti.

(Presvetli cesar) daroval je šolski občini v Babnem Polju na Notranjskem 100 glđ. za zidanje šole.

(Cesarjev god.) V stolni cerkvi ljubljanski je daroval premil. škof slovesno sv. mašo za presvetlega cesarja. Navzočih je bilo obilno ljudi.

(Mestni zbor ljubljanski) je sklenil 2. t. m., da vzame mesto pol milijona na posodo, ki se bo porabljal za novi vodovod.

(Otrok zgorel.) Dne 30. pr. m. pasla sta krave dva dečka iz Cirknice na travniku v Kamni Gorici. Saboj sta vzela tudi triletno dekletce. Pri ognju užgala se je obleka dekletu, ki je zgorelo. Mati je našla le upepeljene ostanke svojega otroka. Preiskava proti malomarnim starišem se je pričela.

(Turški sultan in usmiljene sestre.) Nedavno je bil neki turčin, oče osmerih otrok k smrti obsojen. To so zvedele usmiljene sestre svetega Vincencija Pavlanskega in njih usmiljeno srce ni jim dalo prej miru, da so dobile od sultana, t. j. vladarja turškega cesarstva, dovoljenje, k njemu priti ter poprositi ga, naj k smrti obsojenemu očetu podari življenje. Sultan jih je prav prijazno vsprejel ter na njih prošnjo odgovoril: „Ali bi bilo mogoče takim usmiljenim srcem kako prošnjo odbiti? Pojdite s tem le uradnikom, ki vam bode pokazal pot v ječo, kjer obsojenec biva in imejte za vaše usmiljenje to veselje, da bodele same oprostile nesrečnega očeta.“ Ko so se sestre od sultana poslavliale, jim je rekel še to-le: „Ne pozabite pota do te palače; kadar bodele prosile kako milost, vam bodo njena vrata odprta.“ Glejte, kaj premore usmiljeno srce, še celo turškega sultana gane angelj ljubezni in krščanskega usmiljenja!

(Za kratek čas:) Čevljarski učenec vpraša voznika: Koliko računate do kolodvora, voznik (za

nalašč pravi: Tri goldinarje). Saj nisem vprašal, koliko je vaš konj vreden, se odreže deček in steče, da ga ne doseže bič voznikov.

(Požrešnež govori sam seboj:) Res je, kar pravijo ljudje, da je trinajsta številka nesrečna. Včeraj zvečer sem pojedel trinajst knedelnov in kako strašno me spak tišči v želodec.

(Dekla reče prijateljici:) Danes sem službo odpovedala, preveč mi je bilo tega letanja. Le pomisli, vsak dan sem morala prinesiti dvanajst vrčkov pive, in vsak vrček sem morala iti iskat v drugo gostilno. Zakaj to, jo vpraša prijateljica. Dekla: Gospodinja tako hoče, ker se boji, ko bi jaz le v eno gostilno hodila pivo iskat, da bodo ljudje rekli: Ta gospodar je pijanec.

(Ključavničar) toži tovarišu o slabem zaslužku in povprašuje, kako bi se mu na bolje obrnilo. Šaljivi tovariš reče: Kadar bomo na hudobne jezike ključavnice devali, takrat bo naše rokodelstvo med vsemi najboljšje.

(Nekemu 70 let staremu vdoven,) prišlo je na misel, da bi se ženil. Zato pošlje svojo ponudbo v neki časnik, rekoč, da naj mu neveste pošljejo svoje fotografije. — Kmalu mu jih časnikar nekaj prinese. Toda kako se začudi, ko med njimi dobi dobro zadeti fotografiji dveh svojih odraščanih hčer. — Zdaj je bil ozdravljen in se ni več ženil, hčere pa so sklenile, da po tem potu se ne bodo več možile, ko jima je oče pokazal njih podobe.

Loterijske srečke.

Trst	22. septembra:	86,	49,	28,	29,	64.
Linc	22. septembra:	72,	15,	17,	61,	25.
Gradec	29. septembra:	26,	75,	4,	37,	47.
Dunaj	22. septembra:	86,	49,	28,	29,	64.
Brn	3. oktobra:	58,	35,	11,	41,	71.
Praga	26. septembra:	12,	32,	1,	42,	62.

Vabilo na naročbo.

Bliža se zadnje četrtletje: gospode naročnike prosimo torej najuljudneje, da brzo blagovolé ponoviti svojo naročnino; one gospode, ki so zaostali z naročnino, opomnimo, da skoraj poravnajo svoj dolg; vse pa, ki še niso naši naročniki, vabimo, da bi nas počastiti izvolili v obilni meri s svojimi naročili. Stvar, za katero se borimo, je sveta, — vredna žrtve vsakega slovenskega rodoljuba. „SLOVENEČ“ se bode neustrašeno potegoval tudi za naprej za svetinje milega nam naroda, — na versko-narodni podlagi.

„SLOVENEČ“,

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik
s prilogi „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri opravištvu ali
v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan 12 gl.

„ pol leta . . . . . 6 „

„ četrt leta . . . . . 3 „

„ jeden mesec . . . . . 1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemano za vse avstrijske
dežele pa velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.

„ pol leta . . . . . 8 „ — „

„ četrt leta . . . . . 4 „ — „

„ jeden mesec . . . . . 1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le
z duem naročbe.

Novim naročnikom moremo postreči še z vsemi izidili
številkami. „DOMOLIUBA“.

Vredništvo in opravištvu „Slovenca“ in
„Domoljuba“.

Tržne cene v Ljubljani

dné 3. oktobra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	17	Špeh povojen, kgr. . .	—	66
Reš, „	4	55	Surovo maslo, „ . . .	—	90
Ječmen, „	4	06	Jajce, jedno „ . . .	—	26
Oves, „	2	44	Mleko, liter „ . . .	—	8
Ajda, „	4	71	Goveje meso, kgr. . .	—	56
Proso, „	4	55	Telečje „ „ . . .	—	54
Koruza, „	5	20	Svinjsko „ „ . . .	—	54
Krompir, „	2	23	Koštrunovo „ „ . . .	—	32
Leča, „	12	—	Pišanec „	—	40
Grah, „	13	—	Golob „	—	17
Pižol, „	10	—	Seno, 100 kgr. . . .	2	50
Maslo, kgr.	1	—	Slama, „	2	14
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 mtr. . .	6	50
Špeh svež, „	—	60	„ mehka, „ „ . . .	4	50

Prihodnja številka „DOMOLIUBA“ izide dne
18. oktobra.

Odlikovan v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prstenih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših
peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno
in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim
osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z
vetrniakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene
oboče, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega
blaga spadajoče predmete.

(15)